

MEMÒRIA 2014

Àcolliments en Família extensa
Comarca la Selva



1. JUSTIFICACIÓ

El Servei d'Intervenció en Famílies extenses de la Selva s'emmarca dins el Programa "La meva família m'acull", el qual dóna un suport a les famílies amb infants i adolescents en situació de risc de desemparament que duu a terme la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. Aquest Programa és un dels eixos del desplegament de la Llei 14/2010 dels Drets i les oportunitats a la infància i l'adolescència.

Des del mes de novembre de 2011, la Fundació FASI, d'acord amb la Direcció General d'Atenció a la Infància i el Consorci de Benestar Social, van facilitar la dedicació de professionals per tal que es pogués dur a terme el projecte a la comarca de la Selva.

El programa dóna suport, mitjançant una atenció específica i individualitzada, a les famílies acollidores extenses adscrites als EAIA de la Selva. Es realitza un acompanyament perquè els infants rebin l'atenció emocional i educativa més adequada a les seves necessitats i també perquè les famílies extenses puguin garantir i sostenir-ne l'acolliment el temps que sigui necessari per la situació de vida de l'infant acollit.

El projecte també inclou la tasca de valoració i d'estudi de possibles nuclis acollidors de cada família extensa, un cop l'EAIA ha valorat que l'infant no pot conviure amb els seus progenitors per regularitzar acolliments provisionals o bé per atendre aquells infants que estiguin residint en centres residencials d'acció educativa, en famílies acollidores alienes o altres nuclis acollidors en família extensa i puguin ser acollits per algun membre de la seva família extensa.

La col·laboració es va iniciar el mes de novembre de 2011 fins a juliol de 2014. Al llarg de tot aquest temps, en el servei s'ha atès 73 infants i 59 nuclis acollidors.

2. OBJECTIUS

- Oferir un suport, orientació i acompanyament professional a les famílies extenses que han acollit algun infant.
- Col·laborar amb els equips especialitzats, per facilitar que tots els infants i adolescents que hagin de ser separats del seu nucli familiar, tant de forma temporal com permanent, i disposin de família extensa, puguin ser acollits per aquesta família.



3. METODOLOGIA DE TREBALL

En relació a les famílies acollidores

Per tal de donar suport i fer el seguiment dels acolliments en família extensa, la metodologia seguida ha estat:

- Observació de la família acollidora i la dinàmica familiar.
- Entrevistes amb les famílies acollidores.
- Visites i entrevistes al domicili de la família acollidora.
- Proves projectives.
- Previ consens amb l'EAlA, participació o supervisió en les visites amb els pares biològics.
- Formació de grups de famílies acollidores.

En relació amb els infants

- Entrevistes amb els infants acollits.
- Observació dels infants acollits i la relació amb la família acollidora.
- Entrevistes amb els serveis especialitzats (CSMIJ, CDIAP, centres psicopedagògics privats), en el cas que hi assisteixin.
- Treball de les emocions i sentiments dels infants a partir del dibuix com a eina diagnòstica, proves projectives, simulacions i del joc simbòlic.
- Entrevistes amb centres escolars.

En relació amb els professionals del territori

- Coordinacions de seguiment.
- Sessions de treball.
- Elaboració d'informes.
- Col·laboració en l'estudi del nucli acollidor.



4. RECURSOS NECESSÀRIS

4.1 Recursos humans

El SIFE de la Selva està compost per un equip multidisciplinari que ha estat dirigit per Marta Pagès, pedagoga membre de l'equip tècnic des de novembre de 2011.

Cada professional actua com a referent del cas davant l'EAIA, família extensa acollidora i altres serveis externs.

És el responsable final de l'elaboració de la documentació requerida per cada cas, amb el previ consens de la resta de membres de l'equip. No obstant això, tots els casos han disposat d'un referent i d'un coreferent, per tal de garantir-ne una referència.

Treballador social	Miquel Vela	Jornada completa
Psicòloga	Èlia Romagosa	Jornada completa
Pedagoga - coordinadora	Marta Pagès	Jornada completa

4.2 Recursos materials

L'espai físic on s'han desenvolupat les intervencions del SIFE està ubicat a les dependències de l'EAIA la Selva, al carrer del Prat, núm. 1 a Santa Coloma de Farners, en què s'ha disposat d'un despatx de dilluns a divendres a temps complet.

A més, s'han pactat espais compartits amb altres entitats: a Blanes, a les tardes i prèvia demanda, a la plaça Argentina, núm. 5, i a Lloret a la plaça Pere Torrent s/n, els dilluns de 9.30 a 14 hores, els dijous des de les 8 fins les 15 hores i els dimecres de 15 a 19 hores.

4.3 Recursos econòmics

Per l'any 2014, de gener a juliol, s'hi ha destinat un pressupost de 38.506,50 euros.

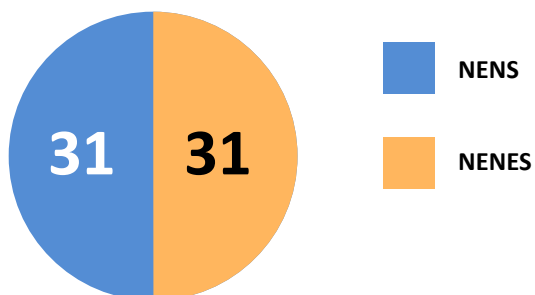
S'hi han invertit 32.165 euros de fons propis de FASI de gener a maig, i els mesos de juny i juliol un total de 6.341,50 euros provinents del Consorci de Benestar Social de la Selva.



5. ANÀLISI DE LA POBLACIÓ ATESA

5.1 Nombre d'infants atesos durant l'any

Infants atesos en seguiment durant el 1er semestre de 2014:



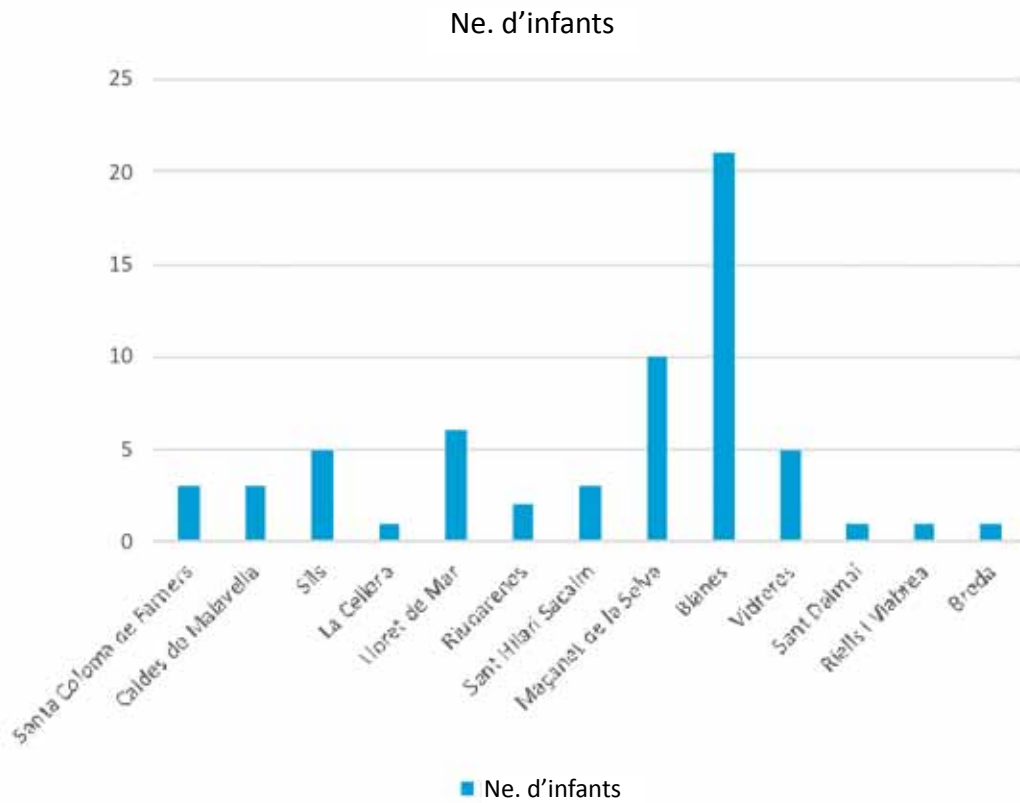
Dels 62 infants i adolescents atesos en seguiment de l'acolliment: 31 són del sexe femení i 31 del masculí.

NOMBRE D'INFANTS	TOTAL
Nombre d'infants (TOTAL) atesos durant el 2014	62
Nombre d'infants que s'han atès des de l'inici del programa (novembre 2011)	73
Nombre de baixes d'infants en data 31/07/14	3
Nombre d'infants nous derivats al servei l'any 2014	10

5.2 Nombre de famílies i adults atesos durant l'any

NOMBRE FAMÍLIES	TOTAL
Nombre de famílies ateses durant el 2014	48 famílies
Nombre de famílies ateses des de l'inici del projecte (novembre 2011)	59 famílies
Nombre d'adults atesos durant el 2014	103 persones adultes
Nombre d'adults atesos des de l'inici del projecte (novembre 2011)	111 persones adultes
Nombre de famílies ateses en data 31/07/14	43 famílies





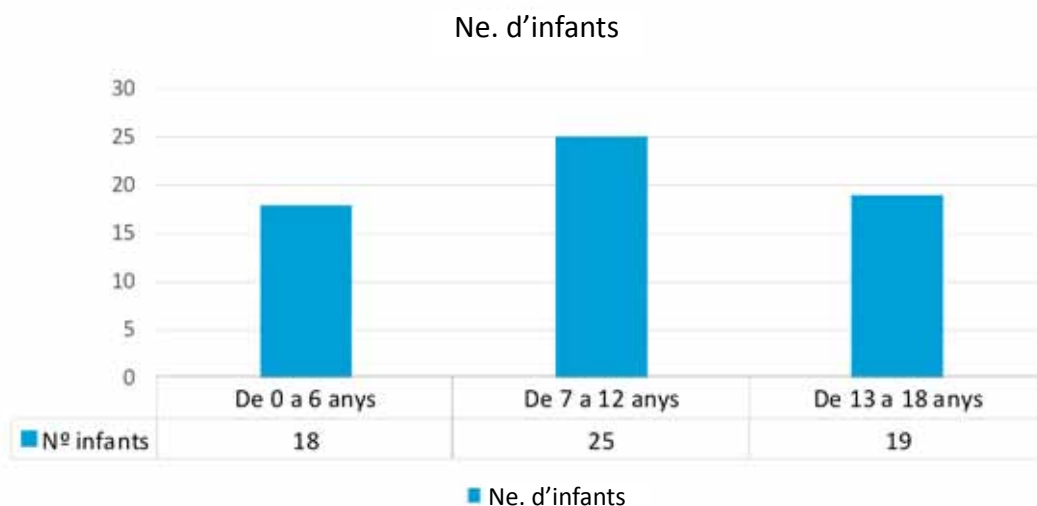
Es pot apreciar que el territori de la Selva en el qual hi ha més infants atesos en seguiment és el municipi de Blanes, amb 21 casos, i els que presenten menys casos de seguiment són els municipis de la Selva interior: Breda, Sant Dalmai, la Cellera de Ter i Riells i Viabrea, amb un cas en cada municipi.

Dels 62 casos esmenats, cal destacar que 19 d'aquests infants viuen en urbanitzacions properes als municipis. Concretament:

- 8 viuen en urbanitzacions de Maçanet de la Selva.
- 3 viuen en urbanitzacions de Sils.
- 4 viuen en urbanitzacions de Lloret de Mar.
- 3 viuen en urbanitzacions de Caldes de Malavella.
- 1 viu en una urbanització de Vidreres.

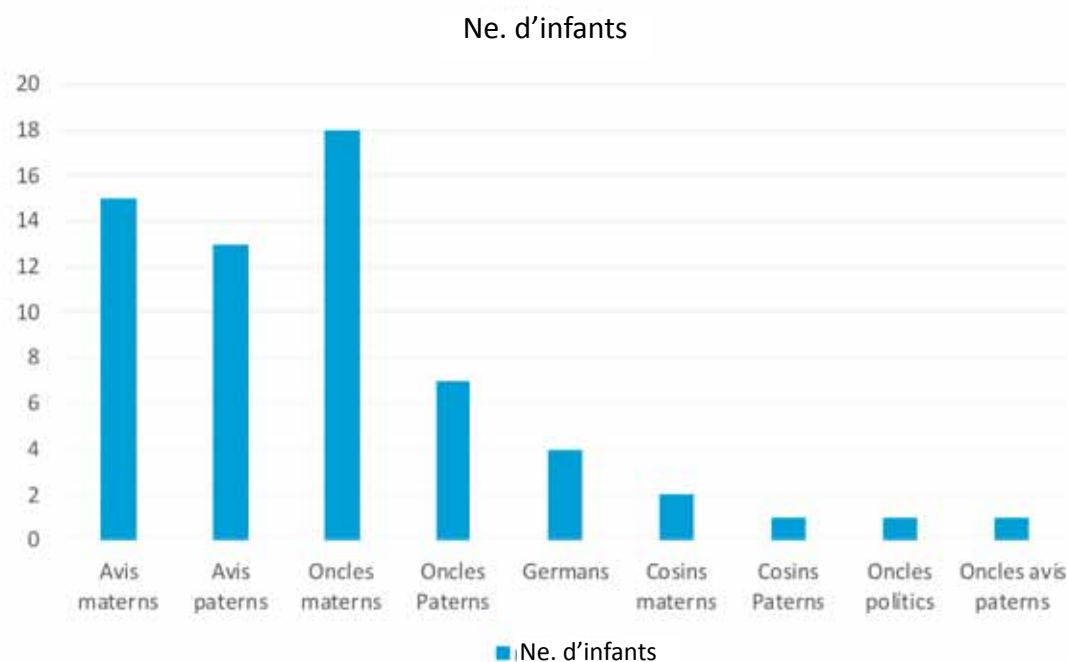


5.3 Distribució per edats



S'observa que la franja d'edat més notable es troba entre els 7 i 12 anys.

5.4 Distribució per tipologia de parentiu



La major part dels infants acollits en família extensa a la comarca de la Selva són acollits per la seva família materna, principalment per oncles i avis materns, i a continuació pels avis paterns.

S'observa que es donen menys acolliments per part dels cosins, principalment per cosins paterns, oncles-avis paterns i per la família política.

5.5 Tipologia de suport que es dona a les famílies des del servei:

TIPUS DE SUPORT	TOTAL
S'observen moltes dificultats en l'acolliment i, en conseqüència, requereixen molta necessitat de suport per part dels professionals	13
S'observen dificultats en l'acolliment i en conseqüència, requereixen suport per part dels professionals	29
Mostren una certa autonomia i necessiten el suport per aspectes concrets de l'acolliment	13
Mostren molta autonomia en l'acolliment i requereixen poc suport dels professionals	7
TOTAL *	62 infants

*S'ha comptabilitzat el total a partir dels infants i no de les famílies, per les situacions particulars de cada infant i atès que s'ha observat que en una família es poden donar més o menys dificultats atenent diferents característiques com:

- Edat dels infants i etapa evolutiva en què es troben.
- Capacitats resilients dels infants.
- Dany sofert.

S'entén el grau d'autonomia de les famílies pel període de visites que es porta a terme i la intensitat de la intervenció. De manera que:

- Molt suport = visites setmanals o quinzenals
- Suport = visites entre tres setmanes i un mes i mig aproximadament.
- Autonomia = visites cada mes i mig o cada dos mesos.
- Molta autonomia = visites trimestrals.

Cal fer esment que dels 62 casos, tres provenen d'estudis de famílies validats la primera setmana de gener i, en conseqüència, han requerit un seguiment de l'acolliment més intensiu per tractar-se les pors i preocupacions inicials d'un acolliment i, sobretot, per garantir un acompanyament òptim per a l'infant.

El tipus de treball portat a terme en el suport a les famílies es basa en atenció i entrevista individualitzada a adolescents, entrevistes a partir del joc i del dibuix amb infants, entrevistes als acollidors de forma individual i entrevistes conjuntes entre infant i acollidors.



5.6 Antecedent de les famílies acollidores

De les 48 famílies que s'han atès des del servei, 11 d'elles presenten antecedents generacionals en diverses problemàtiques familiars, és a dir, un dels acollidors prové d'una família o ha conviscut amb alguns dels esmenats antecedents familiars.

TIPOLOGIA D'ANTECEDENTS	NOMBRE DE FAMÍLIES
Violència de gènere	2
Addiccions	2
Trastorns mentals	1
Activitats delictives (familiars amb antecedents delictius i/o presó)	1
Negligència	3
Maltractament infantil o abús	2

Cal fer esment que d'aquests 11 casos en què els acollidors han viscut en situacions familiars desfavorables per al seu desenvolupament i benestar, s'observa que:

- Tres de les onze famílies necessiten molt suport en l'acolliment.*
- Quatre de les onze famílies necessiten suport en l'acolliment.*
- Quatre de les onze famílies són autònomes en l'acolliment.*

*El tipus de suport que reben es valora de la mateixa manera que en el punt anterior.

5.7 Situació dels pares en relació a l'acolliment

5.7.1 Progenitors que conviuen al nucli acollidor:

Dels 62 infants o adolescents atesos en seguiment de l'acolliment en família extensa, 11 d'aquests casos tenen el seu progenitor vivint amb ells al nucli acollidor.

Dels 11 casos en què un dels progenitors roman al domicili acollidor, en 9 casos viuen amb els acollidors el pare de l'infant o adolescent, en un cas hi viu la mare i en un altre cas hi viuen els dos progenitors.

Dels progenitors que romanen al nucli acollidor, segons la família acollidora, 7 d'ells interfereixen en l'acolliment o en la relació entre acollidors i infant acollit. D'aquests 7 casos, un d'ells ha posat en perill la situació de l'acolliment, per causa de la tensió que s'ha generat entre progenitor, acollidors i infant acollit.

En tots els casos en què el progenitor es troba al nucli acollidor, es tracta d'un mateix tipus de parentiu: avis materns o paterns.



5.7.2 Casuística dels progenitors:

TIPOLOGIA DE DIFICULTATS	NOMBRE DE CASOS
Addiccions i negligència	35
Violència de gènere	3
Abandonament	3
Salut mental	11
Negligència necessitats bàsiques	6
Explotació delictiva	1
Maltractament infantil	3

Es pot observar, a partir de les dades recollides, que la casuística més comuna de desemparament, pel que fa als progenitors cap als infants, és l'addicció i conseqüentment la negligència exercida per aquesta problemàtica. A continuació, els casos de malalties mentals per part del progenitor de referència és una altra de les casuístiques dels pares més recurrents que han portat a terme la necessitat de l'acolliment.

5.8 Situació dels infants

5.8.1 Dany emocional sofert

A partir del seguiment portat a terme de l'infant i adolescent acollit, s'ha pogut observar la tipologia de danys emocionals que aquests infants manifesten i que conseqüentment s'estan treballant des del nucli acollidor i els recursos externs adients per a cada cas.

TIPOLOGIA DE DANY	NOMBRE DE CASOS
NO S'OBSERVA	5
LLEU*	42
SEVER**	9
MOLT SEVER**	6

* S'entenen per lleus aquells casos en què la família, amb l'acompanyament dels professionals pertinent, pot reparar progressivament el dany sofert i l'infant o adolescent no presenta un patró desorganitzat, ni una simptomatologia derivada a algun tipus de trastorn o discapacitat.

** S'entenen per severos aquells casos en què la família no ha pogut reparar suficientment el dany emocional sofert, ni tampoc amb l'ajuda de professionals que els donen suport, i els infants o adolescents presenten un patró desorganitzat segons la tipologia de vinculació.

*** S'entenen per molt severos aquells casos en què els infants presenten algun tipus de trastorn o discapacitat severa que limita la reparació del dany sofert.



Dels 6 casos que es consideren com a molt servers, cal fer esment que només un d'ells es considera que el pronòstic a mig termini que es preveu és d'un bloqueig significatiu en l'evolució de l'infant, atenent les dificultats de desenvolupament dels ítems següents:

- Impossibilitat per tenir relacions socials favorables.
- Dificultats o limitacions per evolucionar formativament o laboralment.
- Deprivació afectiva.

5.8.2 Discapacitats

Dels 62 infants que s'atenen des dels acolliments en família extensa de la Selva, 6 tenen diagnosticada una disminució i, conseqüentment, tenen certificat de disminució.

Dels esmenats infants:

- 1 presenta un 42% de disminució.
- 3 presenten un 43% de disminució.
- 1 presenta un 60% de disminució.
- 1 presenta un 75% de disminució.

5.8.3 Escolaritat i nivell acadèmic

GRAU DE DIFICULTATS EN ELS APRENENTATGES	NOMBRE DE CASOS
Presenten un molt bon rendiment acadèmic (mitjana de notable)	5
NO presenten dificultats en el desenvolupament o en els aprenentatges	23
Presenten un baix rendiment acadèmic (suspenen més de 2 assignatures)	14
Tenen currículum adaptat en escola ordinària	5
Han repetit un curs acadèmic	10
Assisteixen a una escola d'educació especial	3
No estudien ni treballen	2
Treballen	0

Dels 62 infants atesos en seguiment, es pot observar segons les dades recollides que 23 dels infants no presenten dificultats en els aprenentatges i 14 presenten un baix rendiment acadèmic, i suspenen més de dues assignatures al curs.



5.8.4 Temporalitat de l'acolliment

NOMBRE D'ANYS	NOMBRE DE CASOS
Menys de 2 anys	15
De 2 a 4 anys	16
Més de 4 anys	31

De la població acollidora atesa s'han agrupat els infants acollits pel nombre d'anys que fa que estan acollits. Per les dades recollides, es pot observar que un nombre elevat d'infants està acollit des de fa més de 4 anys.

5.9 Referència del cas

REFERÈNCIA DEL CAS	NOMBRE DE CASOS
EAIA la Selva referent del cas	33
Altres EAIA són referents del cas	29

5.10 Nombre de baixes durant l'any en curs

BAIXES ANY 2013	
Trasllat de territori	2
Majoria d'edat	0
Canvi de guardador	0
Canvi de mesura: centre	1
TOTAL	3

Anàlisi de les baixes:

De les 3 baixes que s'han donat durant el transcurs del primer semestre de 2014, només un cas ha estat per un canvi de mesura. En aquest cas es tractava d'una franja d'edat compresa a l'adolescència: 15 anys.

Les dues baixes que corresponen a trasllat de territori fan referència a un cas en què la família acollidora s'ha traslladat a Barcelona i l'altra a Girona.



6. ACTIVITATS DE L'EQÜIP

150 entrevistes als nens i nenes atesos Nombre d'entrevistes anuals a infants.

246 entrevistes a les famílies i 112 seguiments telefònics Nombre d'entrevistes anuals a famílies.

8 estudis fets a l'any.

49 informes de seguiments anuals.

6 comunicats Nombre d'altres informes fets a l'any.

18 supervisió a les visites amb pares

Nombre de reunions presencials

EAIA: 119 reunions

EBASP: 40

Serveis Educatius: 30

Serveis Salut (CSMIJ/CDIAP): 21

Formació als grups de famílies acollidores

En aquest semestre 2014, s'ha portat a terme una formació de grups de famílies acollidores dels municipis de la Selva Interior. Aquesta formació, realitzada el març de 2014, es va desenvolupar a les dependències del Consorci de Benestar Social de la Selva a Santa Coloma de Farners. La formació va ser valorada molt positivament per les famílies acollidores que hi van participar, les quals van exposar la seva experiència com a acollidors, els temors que se'n deriven i com es gestionen les emocions que van creant-se en el procés d'acollida d'un familiar.



7. VALORACIÓ

Indicadors

Per tal de poder valorar l'atenció que es facilita des del programa, i els efectes que aquest té, es valora l'èxit qualitatiu d'aquest atenent els diferents ítems i indicadors qualitatius que s'han pogut observar en les diverses famílies i seguint l'Ordre BSF/331/2013 de 18 de desembre de 2013, on s'aproven les llistes d'indicadors i factors de protecció dels infants i adolescents:

En relació a les famílies acollidores

- Proporcionen un entorn de vida estable:
 - Hi ha una dinàmica familiar integradora
 - Hi ha hàbits i rutines fixades.
 - S'observen conductes anticipatòries als nous canvis (expressen a l'infant les novetats que hi hagi i el preparen).
 - Coneixement de les crisis familiars que hi poden haver.
 - Composició i estructura familiar estabilitzada.
 - Comunicació i suport entre els membres del nucli acollidor.
 - Disciplina parental.
 - Condicions adequades de la llar.
 - Una adequada planificació i gestió econòmica.
 - Implicació escolar.
 - Ingressos familiars estables.
- Promouen capacitats resilients en els infants acollits:
 - Coneixement de les capacitats de l'infant acollit.
 - Foment de les potencialitats de l'infant.
 - Acceptació de l'infant que han acollit amb totes les seves dificultats i/o particularitats.
 - Assertivitat dels membres de la família.
 - Expectatives vers l'infant.
 - Interacció i comunicació paternofilial.
 - Afectivitat i vinculació entre acollidors i infant.
- Reparen el dany sofert:
 - Acompanyament de l'infant tenint present les seves necessitats.
 - Capacitat d'empatia que transmeten.
 - Coneixement de les pors i elements desestabilitzadors de l'infant.
 - Acceptació de la situació dels pares i de la relació que l'infant hi vulgui tenir.
 - Afectivitat i vinculació entre acollidors i infant.
- Vinculació amb el programa i els professionals:
 - Accepten i valoren les orientacions tècniques.
 - Utilitzen el recolzament de l'equip tècnic del seguiment per a la millora de tots.
 - Participen en els grups de suport.

En relació amb els infants

- Evolució emocional:
 - o Capacitat d'expressar els dubtes i temors que té.
 - o Comprensió de la seva situació personal.
 - o Acceptació de la realitat dels seus pares.
 - o Millora de l'autoestima i autoconcepte.
 - o Concepte integrador dins la família.
 - o Vinculació amb els seus referents.
- Establiment de relacions socials sanes i favorables:
 - o Major relació amb l'entorn social del lloc on viu.
 - o Bona relació amb els components de la família acollidora.
 - o Millores en la relació amb els pares.
 - o Relacions amb els iguals.
 - o Visió que manifesta de l'acolliment.
- Aprenentatges i evolució madurativa:
 - o Evolució i resultats en l'àmbit escolar.
 - o Expectatives de futur formatives, laborals i de vida.

Aspectes treballats amb les famílies acollidores

En general, durant aquests dos mesos, s'ha estat treballant amb les famílies la comprensió de la nova casuística professional i s'ha anat realitzant un apropament per tal que aquests puguin expressar les seves vivències i inquietuds.

Els aspectes que més han sorgit durant les intervencions han estat els següents:

- Aspectes que com a guardadors legals els familiars han de garantir.
- L'establiment de límits amb els progenitors dels infants.
- Simptomatologia dels infants.
- En primers acolliments, la comprensió i l'adaptació a la nova situació.

Aspectes treballats amb els infants acollits

En general, s'ha intentat propiciar una primera interacció amb els infants per ajudar-los a entendre la figura dels professionals i abordar la seva situació familiar actual.

Els principals aspectes que han sorgit han estat els següents:

- Sentiments vers els progenitors.
- Acompanyament en la comprensió de la seva història de vida.